

146212 - زنی که به سبب عادت ماهیانه روزهی عاشورا را از دست داده آیا می‌تواند آن را بعداً قضا کند؟

سوال

اگر زنی در روزهای نهم و دهم و یازدهم محرم در عادت ماهیانه بوده، آیا جایز است که پس از غسل، روزهی این روزها را قضا کند؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

کسی که روزهی روز عاشورا را از دست داده قضایش را به جا نمی‌آورد، زیرا چنین چیزی ثابت نشده و همچنین این اجر متعلق به روز دهم ماه محرم است که گذشته است.

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد: زنی که روز عاشورا در عادت ماهیانه بوده آیا روزهی این روز را قضا کند؟ در مورد نوافل قاعده به چه صورت است؟ چه [نمازها و روزه‌های] نافله‌ای قضا می‌شود و کدام قضا نمی‌شود؟

ایشان گفتند: «نوافل بر دو نوع است: نوعی که دارای سبب است و نوعی که وابسته به سبب نیست. آن نافله‌ای که وابسته به سبب است با گذشتن سبب فوت می‌شود و قضایش هم به جا نمی‌آید. مثلاً تحية المسجد. این نماز سبب دارد، یعنی وابسته به یک سبب است و اگر آن سبب از بین برود مشروعیت این نماز هم فوت می‌شود. آنطور که به نظر می‌رسد روز عرفه و عاشورا نیز مانند آن است. بنابراین اگر شخص روزهی روز عرفه و روزهی عاشورا را بدون عذر به تاخیر انداخت بدون شک قضا نمی‌شود و اگر قضایش را انجام دهد سودی ندارد، یعنی به عنوان روزهی عرفه و روزهی عاشورا برایش حساب نمی‌شود.

اما اگر این روزها در حالی فرا رسد که انسان معذور است، مانند زنی که در عادت ماهیانه یا خونریزی پس از زایمان است، یا شخص بیمار، باز هم آنچه به نظر می‌رسد این است که قابل قضا نیست؛ زیرا این [عبادات] مختص به یک روز معین هستند و با گذشتن آن روز حکمت از روزه نیز فوت می‌شود» مجموع فتاوی ابن عثیمین (۴۳/۲۰).

هرچند کسی که به علت عذر این عبادات را ترک کرده - مانند زن حائض یا زنی که خونریزی پس از زایمان دارد یا بیمار و مسافر - و عادت داشته هر سال این روزه را به جای بیاورد یا نیت داشته که این روز را روزه بگیرد، به سبب نیتش پاداش

خواهد برد، زیرا بخاری (۲۹۹۶) از ابوموسی - رضی الله عنه - روایت کرده که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند:
اگر بنده بیمار شود و یا به مسافرت رود، برایش مانند اجر کارهایی که در حال اقامت و سلامت انجام می‌داده نوشته می‌شود.

ابن حجر - رحمه الله - می‌گوید: برایش مانند اجر کارهایی که در حال اقامت و سلامت انجام می‌داده نوشته می‌شود این برای کسی است که یک طاعت را انجام می‌داده اما با مانعی روبرو شده است، در حالی که نیتش این بود که در صورت نبودن مانع آن را ادامه دهد (فتح الباری).

والله اعلم